

Tekst: Joh. 21,17

Lezen: Joh. 21,1-19

Zingen: Ps. 71,9.11

Ps. 26,1.2 (*morgendienst*)

Ld. 92,1.2.6

Ps. 116,1.2.3

Gz.179b (*middagdienst*)

Ps. 36,2

Soms ben je onbedoeld en ongewild een luistervink bij gesprekken die niet voor jou bedoeld zijn. Zo kan ik me herinneren dat ik een keer op de camping bezig was met de afwas. **(1)** Nou is het op een camping altijd al gehorig. Met zoveel mensen dicht bij elkaar en al die dunne wandjes... Maar goed, dit was dan in het washok. Bij de afwas. Ineens hoor ik aan de andere kant van het washok twee mensen met elkaar praten, een jongen en meisje. En wat ze tegen elkaar zeggen, is absoluut niet voor mijn oren bedoeld. Want het gaat erover hoeveel ze van elkaar houden en hoe fijn ze het vinden dat ze elkaar ontmoet hebben.

Op zo'n moment voel ik me toch wat ongemakkelijk worden. Ik zal niet vertellen wat ze allemaal zeiden, maar het was toch wel heel privé. Want zo ervaren we dat. Toch wel. Dingen die te maken hebben met liefde, die zijn privé. Daar hebben anderen niks te maken: met dingen die zo intiem zijn. En als je dan toch onbedoeld zo'n gesprekje opvangt, dan geeft dat wel een gegeneerd gevoel. Bij mij wel in elk geval. En dat gold waarschijnlijk ook voor die twee die daar aan het praten waren. Want het leek me goed om even te laten merken dat ik er was. Even zo'n kuchje. Meteen werd het stil. Heel stil. Ik denk dat ze het gesprek ergens anders voortgezet hebben.

Zo'n soort gesprek staat hier ook in de bijbel. Over liefde. (2) Omdat Jezus dat graag van Petrus wil horen, dat Petrus van hem houdt. En omdat hij heel duidelijk laat merken, dat hij van *zijn* kant in elk geval wél van *Petrus* houdt. Nou is dat wat anders dan de liefde tussen een jongen en een meisje, maar evengoed is het wel heel intiem. Misschien hebben de andere leerlingen zich ook wel heel ongemakkelijk gevoeld op dat moment. En als je daarover na gaat denken, dan zou je nu nog bijna de neiging krijgen om even te kuchen en dan maar snel door te lezen.

Toch wordt dat intieme moment uitgebreid beschreven. En onder leiding van de Heilige Geest is het ook voor ons opgeschreven. Omdat wij dat blijkbaar nodig hebben; voor ons geloof en voor ons leven met de Heer. Datzelfde intieme, dat wil hij ook met ons. (3) En als je dan dat ongemakkelijke gevoel opzij weet te zetten, dan luister je mee – niet uit nieuwsgierigheid (want dat is ongepast), maar vanuit het verlangen om zelf ook steeds meer te merken van liefde. Liefde tussen de Heer en jezelf. Liefde krijgen en liefde geven. Van hem horen hoe bijzonder je bent (want dat ben je!) en aan hem vertellen hoe geweldig hij is. Daarover gaat het in deze preek: alles draait om liefde!

Jezus wil Petrus weer in de kring van zijn leerlingen terug hebben. Dat is duidelijk. Petrus heeft zelf een stap opzij gedaan – toen hij zei dat hij Jezus niet kende, en dat hij beslist, absoluut, heel zeker *niet* bij Jezus hoorde; tot drie keer toe; bij het paleis van de hogepriester.

Jezus noemt die gebeurtenis niet met zoveel woorden. Maar het patroon is opvallend. (4) Drie keer heeft Petrus ontkend, dat hij bij Jezus hoort. Drie keer stelt Jezus hem nu de vraag of Petrus hem liefheeft. En ook in die vraag is te merken dat er een lijntje loopt. Want bij het paleis van de hogepriester was Petrus bang voor zijn eigen hachje. Bang om hetzelfde lot te ondergaan als Jezus. Op dat moment was zijn angst groter dan zijn liefde voor Jezus. En daar spreekt Jezus hem nu op aan. Petrus heeft drie stappen opzij gedaan; nu moet hij weer

drie stappen terug: “Petrus, heb je mij lief? Houd je van mij?”

Ik stel me zo voor dat de tijd na de opstanding van Jezus voor Petrus een moeilijke tijd is geweest. Want hoorde hij er nou nog bij of niet? In dat opzicht zijn deze vragen van Jezus heel duidelijk. En ze geven ook een bepaalde richting aan: Jezus wil Petrus erbij hebben. Nog steeds. En dat wil hij duidelijk hebben. Allereerst voor Petrus zelf. Maar ook voor de andere leerlingen. (5)

En dan heb je al meteen het meest bijzondere van deze tekst te pakken. Want kijk, Jezus had Petrus ook opzij kunnen schuiven. Hij had kunnen zeggen: jou kan ik niet gebruiken; want als het erop aan komt, dan duik je weg en dan durf je niet je gezicht te laten zien.

Alleen, dat zegt Jezus dus *niet!* Je merkt aan alles hoe hij erop uit is om Petrus weer terug te halen in de kring van de leerlingen. Je merkt zijn *liefde*. Want dat is het. In feite is het gewoon een heel concreet stuk van het evangelie. Want het evangelie is niet een verhaal, het is een gebeurtenis. (6)

Dat is een fout, die wij nog veel te vaak maken, denk ik. Dat we van het evangelie een verhaal maken. Of een verzameling van verhalen. Mooie verhalen. Om te vertellen. Om voor te lezen. Om naar te luisteren. Of juist het tegendeel: die verhalen ken ik al. Waarom zou ik nog luisteren? Waarom zou ik nog naar de kerk gaan? Maar het wezenlijke van het evangelie is niet dat er een *verhaal* verteld wordt, maar dat *God binnenkomt* in je leven. God zegt tegen je: ik vind jou de moeite waard; ik houd van jou en ik wil je leven veranderen.

Want daar is God de hele tijd mee bezig. Hij wil mensen los trekken uit de macht van de zonde. Op dit moment is het Petrus – die onzeker is en die zich schaamt voor wat hij gedaan heeft. Op een ander moment zijn het andere mensen. Maar het kan ook heel dicht bij komen: want misschien ben je het zelf. Omdat je merkt hoe de macht van de zonde allerlei dingen in je leven kapot maakt. Omdat je er bang en onzeker van wordt. En je weet niet hoe je verder moet. En hoe je eruit moet komen.

De waarheid is heel eenvoudig: je kunt er ook niet uit komen. Niet uit jezelf. En niet op eigen kracht. Er is maar één manier om eruit te komen: door God! Door de kracht van de Heilige Geest. Door de liefde van Jezus. (7)

En gelukkig is ook die waarheid heel eenvoudig: God steekt zijn hand naar je uit en hij zegt: ik houd van jou. Zoals Jezus dat hier doet bij Petrus. Oké, hij zegt het niet met zoveel woorden. Hij zegt niet: Petrus, ik houd van je. Maar hij laat het *wel* heel duidelijk *merken!* Dat is wel de boodschap: Petrus, ik houd van jou. Nog steeds. Ondanks alles wat er gebeurd is. En daarom wil ik je er weer bij hebben. En daarom wil ik het andersom óók horen: dat jij van mij houdt.

Want hoe dan ook: dat is het evangelie. Ook voor u en voor jou en mij – dat God zijn Zoon voor ons gegeven heeft en dat hij op die manier heeft laten zien wat er leeft in zijn hart: dat hij erop uit is om mensen te redden. En dat hij altijd weer bereid is om een nieuwe start te maken. Wat er ook gebeurd is en wat je ook gedaan hebt. (8)

Kijk maar naar Petrus. Maar er zijn nog veel meer voorbeelden in de bijbel. Denk maar aan iemand als Paulus. Iemand die de gemeente fanatiek vervolgt. En die alles uit wil roeien wat met Jezus te maken heeft. En wat doet Jezus? Hij steekt zijn handen naar hem uit en hij zegt: jou wil ik gebruiken. Zelfs voor zo iemand en voor zo'n zonde is er vergeving. Even daarbij aanhaken: iemand als Judas, die Jezus verraden heeft. Judas heeft nooit vergeving gevraagd. Hij heeft gekozen voor een andere oplossing, die geen oplossing was. Maar zelfs als Judas vergeving gevraagd zou hebben, dan had hij het gekregen. Want zo is God!

God is altijd weer bereid om overnieuw te beginnen. Eén van de mooiste teksten daarbij staat in het boek van de Klaagliederen. (9) In hoofdstuk 3. Daar staat: “Gods liefde houdt nooit op. Gods liefde is elke morgen weer nieuw.” (Klaagl. 3,22.23). Dat is hier nu heel duidelijk te zien bij Petrus. Het evangelie van Jezus is niet een *verhaal*, het is een *gebeurtenis*. En het *verandert* het leven van Petrus. Weer op het goede spoor. En datzelfde wil Jezus ook

met andere mensen doen. Met ons. Omdat hij met zijn liefde ook naar ons toe komt.

Die andere mensen. Daar wil ik even iets meer over zeggen. Want daar wil Jezus Petrus voor gebruiken. Om het evangelie verder te brengen. Om de gemeente op te bouwen. **(10)** Jezus noemt dat ook. Alledrie de keren. In het beeld van een herder, met schapen en lammeren. Daar wil Jezus hem voor gebruiken.

Petrus is dat nooit vergeten. Ik kan me dat ook heel goed voorstellen. Zo'n moment als dit, dat is heel indrukwekkend om mee te maken. En in de brieven van Petrus hoor je dat weer terug. Dat beeld is blijven hangen: dat Jezus de grote herder is, die hem en de andere leerlingen gebruiken wil om te zorgen voor de kudde.

Toch is dat wel heel bijzonder. Dat Jezus iemand als Petrus daarvoor gebruiken wil. Het is al een wonder dat hij zegt: Petrus, alles is vergeven en je mag weer bij me horen. Maar Jezus gaat zelfs nog een hele stap verder. Hij zegt: jij mag zorgen voor mijn kudde. **(11)**

Hoe kan dat nou? Iemand die wegduikt als het erop aankomt? Tot drie keer toe! Hoe moet zo iemand nou leiding geven aan de gemeente? Stel je eens voor dat zoiets nu zou gebeuren. En dan maakt het me even niet uit over welke zonde het gaat. **(12)** Maar stel dat een dominee of een ouderling de belasting ontduikt, of dat hij zich schuldig maakt aan seksueel misbruik, of dat hij zijn vrouw in de steek laat (met alle ellende die daar achter aan komt). Wij zouden waarschijnlijk zoiets hebben van: je mag al blij zijn als je er weer gewoon bij hoort. Vaak hebben we dan zoiets van: als er wat tijd overheen gegaan is, dan zijn we bereid om te vergeven en dan mag je in je handjes knijpen. Niet teveel opvallen, een beetje op de achterste rij of zo. Want ouderling zijn of dominee zijn, dat zit er niet meer in; dat kun je natuurlijk nooit meer worden...

Zelfs in onze vergeving kunnen we hard zijn naar anderen toe. Harder dan Jezus. Want dat doet hij dus wel! Hij doet het wel! Hij zegt: Petrus, ik wil dat je er weer helemaal bij

hoort. Ik wil jou gebruiken om het evangelie door te geven aan anderen.

En hoe raar het misschien ook klinkt, daar zit ook iets positiefs in. Ik bedoel dit: het wordt doorgegeven door iemand (in dit geval Petrus, maar het kunnen ook anderen zijn; maar het wordt doorgegeven door iemand) die de kracht van het evangelie in zijn eigen leven ervaren heeft. **(13)** Iemand die beseft hoe zwak en kwetsbaar hij is en dat hij echt alleen maar van genade kan leven. Iemand die zijn plek niet heeft te danken aan zichzelf, zijn geld, zijn prestaties, zijn geloof of wat dan ook van zichzelf, maar alleen aan de liefde van God en aan de vergeving van Jezus.

En dat is niet alleen zo bij Petrus. Op andere momenten is dat ook zo. Denk maar weer aan Paulus. Ook zo'n ervaringsdeskundige als het gaat over zonde en vergeving en leven vanuit de gunst van God. En zo blijft het gaan. Want hoe wordt het evangelie verkondigd? Vanuit het domino-effect. Altijd wordt het evangelie doorgegeven door *mensen*. Door ouders, door ambtsdragers, door jeugdleiders, door zendelingen; maar altijd door *mensen*.

Voor het doorgeven van het evangelie gebruikt de HEER *geen engelen*. **(14)** Om maar even een voorbeeld te noemen. Ja, een enkele keer. Maar let eens maar eens op, hoe dat dan gaat, als je dat tegen komt in de bijbel. Als engelen een boodschap komen brengen, dan is dat vaak op een punt, dat er even geen mensen beschikbaar zijn. Een dood punt. Maar wat die engelen dan doen, dat is: de mensen in beweging zetten. Zij geven een duw tegen de eerste dominosteen. Maar dan trekken ze zich weer terug. En dan moeten de *mensen* het doen.

Denk maar aan de geboorte van Jezus. Dan gebruikt God engelen om de boodschap bekend te maken. Aan de herders. Want anders had niemand geweten wat daar gebeurd was, in die stal in Betlehem. Maar zodra de herders het opgepakt hebben, gaan de engelen weer terug naar de hemel. En de *herders* gaan aan de mensen om hen heen vertellen wat er gebeurd is en wat ze meegemaakt hebben.

Vandaar ook dat we in de bijbel worden aangespoord om te *praten* over ons geloof. Om

je steentje bij te dragen aan dat domino-effect. En wat is nou de kracht van dat domino-effect?

(15) Dan kom ik even weer terug op wat ik zonet zei. De kracht van dat domino-effect zit in het feit dat iedereen een ervaringsdeskundige is. Je hoort het evangelie niet van iemand die volmaakt is in zijn geloof of in zijn liefde of in zijn gehoorzaamheid aan God. Je hoort het van iemand (of van meer mensen); maar je hoort het altijd van mensen die uit eigen ervaring kunnen vertellen hoe geweldig het is om met God te leven en hoe groot de genade en de liefde van God zijn.

Wees daar dus ook gewoon eerlijk in, als je *zelf* het evangelie door moet geven. **(16)** Als vader of moeder, als ambtsdrager, of gewoon aan iemand uit de buurt waar je woont. Doe dan nooit alsof jij het zo goed weet, alsof jij zo gelovig bent, alsof er aan jou nooit iets mankeert. Sterker nog: ga maar gewoon een stap verder. En wees maar eerlijk over de dingen die je fout gedaan hebt, en dat je juist daarin ervaren hebt hoe groot de liefde van God is. Want zo hebben de leerlingen van Jezus het ook gedaan. Toen zij het evangelie op gingen schrijven, gingen ze het niet mooier maken dan het was. Ze hebben gewoon eerlijk verteld over hun vragen, hun aarzelingen, hun twijfels, hun zonden.

Dat is één van de dingen die het evangelie zo geweldig maakt: dat het niet gaat over supermensen en over supergelovigen, maar dat het herkenbaar is en dat het gewoon een plek krijgt in je gewone leven met alle dingen die je tegenkomt. Ook bij jezelf.

En dan ga je ook begrijpen, waarom Petrus zoveel houdt van Jezus. En dat het hem verdriet doet, als Jezus drie keer vraagt om een verklaring van die *liefde*. Want als God zó met je bezig is en zoveel voor je doet, wat kun je dan nog anders dan de woorden van Petrus overnemen: “Heer, u weet dat ik van u houd.” **(17)**

En dat is ook precies waar Jezus naar toe wil met Petrus. Dat hij dat van hem hoort en dat hij dat van hem merkt. Want het gaat om *liefde*. In het verleden was het altijd al zo, dat

Petrus best een heleboel voor Jezus wilde doen. (18) Ouders met kinderen op een afstand houden, zodat de meester niet lastig gevallen zou worden. (19) Tenten bouwen, voor Jezus en voor Mozes en voor Elia. (20) Vechten voor Jezus, in de hof van Getsemane. Wat dat betreft heeft Petrus al heel wat laten zien van zijn enthousiasme en van zijn bereidheid om voor Jezus op te komen. En dat is allemaal prima en goed (tot op zekere hoogte dan), maar dat is niet wat Jezus van Petrus wil. En dat moet Petrus ook goed beseffen. Jezus zegt niet: bewonder je mij? Of: wil je mij dienen? Of: wil je mij volgen? Of: wil je mij gehoorzamen?

Dat zijn dingen die allemaal later aan de orde kunnen komen. Op dit moment gaat Jezus tot op de bodem. (21) Want dit is de kern, het grote gebod in de bijbel: God liefhebben boven alles. En dat is dan ook wat Jezus van Petrus wil horen: Heer, u heb ik lief. Want als je dat zegt, dan komt al het andere er vanzelf wel achteraan. Als je Jezus liefhebt – natuurlijk ga je dan naar hem luisteren en natuurlijk wil je hem dan volgen en al die andere dingen. Dat kan niet anders. Maar het begint diep van binnen, in je hart, door te zeggen: U heb ik lief.

Hoe dat werkt, is denk ik heel snel duidelijk te maken als je het vergelijkt met menselijke relaties. Als twee mensen getrouwd zijn en ze houden *niet* van elkaar, dan is dat een probleem. Want hoe moet je zo'n huwelijk vorm geven? Dat kun je wel allerlei afspraken maken van hoe je dingen regelt, maar er zit geen leven in zo'n huwelijk. Er zit geen kracht in.

Zo werkt het ook met het geloof. Luisteren naar God, hem dienen, hem volgen, doen wat hij zegt – dat zijn allemaal belangrijke dingen. Maar het gaat pas echt *werken*, als je het doet vanuit *liefde*. Als je van God houdt. Net als Petrus. 'Heer, u heb ik lief.'

En dan denk ik meteen ook nog even weer aan de taak die Petrus krijgt – om herder te zijn voor de kudde van Jezus. Als je van de HEER een taak krijgt, wat voor taak het dan ook is, dan is het ook daarbij belangrijk om het te doen vanuit liefde.

Dingen die je doet uit sleur of omdat het nou een keer moet, dat is niet echt stimulerend. Niet voor jezelf, en ook niet voor anderen. Maar dingen die je doet uit liefde, daar zit kracht

in. En dan zul je iets uitstralen. In de wereld. Naar mensen om je heen. En dan zullen anderen iets hebben: die kerk, dat geloof, dat evangelie, die God – dat moet allemaal wel geweldig zijn. En zo word je door je liefde een levende reclame voor Christus en voor de liefde die hij uit wil delen. Zodat steeds meer mensen het gaan zeggen: U heb ik lief. Amen.